

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

значення для служб різних рівнів управління має бухгалтерська звітність, що надає інформації надійності та можливості вжиття комплексу заходів щодо неї. В сучасних ринкових умовах слід приділяти увагу науковим досягненням розвитку бухгалтерського обліку, які будуть адекватними розвитку соціально-економічних відносин у державі. Облік відіграє важливу роль в управлінні підприємством.

Отже, управління підприємством взаємопов'язане з первинною інформацією, що групується та перетворюється в системі бухгалтерського обліку на інформаційні сукупності, які характеризують стан об'єктів обліку. Внаслідок такого перетворення інформація набуває нової якості, відмінної від початкової. Завдяки цьому бухгалтерський облік є надійною та достовірною інформаційною базою для управління господарською діяльністю підприємства.

Література:

1. Вольська В. Бухгалтерський облік як складова системи управління підприємством. Економіка АПК. 2012. № 8. С. 48–52. URL: <http://www.libr.dp.ua/uploads>.
2. Процес управління складається з основних і специфічних функцій і задач. URL: <https://lektsii.org/14-49427.html>.
3. Роль бухгалтерського обліку в управлінні і контролі. URL: https://vuzlit.ru/675851/rol_buhgalterskogo_obliku_upravlinni_kontroli.

УДК 338.5

С. В. НЕСТЕРОВА,

В. В. АЛМАШІ

Мукачівський державний університет

ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ВІДХИЛЕНЬ У СИСТЕМІ «СТАНДАРТ-КОСТ»

Одним з важливих управлінських завдань на підприємстві є збільшення прибутку через зниження витрат. Очевидно, що мова не йде про зниження витрат, яке впливає на соціальні стандарти або компроміс між вартістю виробництва і якістю продукції. Мова йде про пошук шляхів оптимізації витрат, контроль за їх виникненням і динамікою. Одним з інструментів такого контролю є система нормування витрат, яка базується на використанні сучасних, обґрунтованих для кожного виробництва норм і нормативів. Хоч в сучасному бізнес-середовищі і панує думка про те, що нормування є рудиментом індустріальної епохи, контроль за ефективним використанням матеріалів, ефективна організація праці, підходи до

калькулювання інших виробничих витрат залишаються потужним знаряддям підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Для підприємств актуальним є не стільки завдання точного і повного визначення собівартості, скільки запобігання невикористаних витрат, яких можна було б уникнути.

Одним з способів уникнення зайвих витрат є впровадження системи «стандарт-кост», яка з'явилась у США, а згодом і в Європі на початку ХХ сторіччя. І дотепер вона вважається дієвим способом управління собівартістю продукції, контролю за витратами, ідентифікації причин розбіжності між запланованими та фактичними показниками, делегування відповідальності за відхилення.

Одне з найбільш вдалих визначень системи «стандарт-кост» наведено у роботі [1: «Стандарт-кост – це система оперативного керування ходом процесу виробництва та рівнем виробничих витрат, заснована на постійному контролі значень відхилень фактичних показників від нормативних, аналізі причин виникнення цих відхилень і тенденцій їхньої зміни в часі, використання управлінських впливів для мінімізації відхилень або здійсненні коректування норм».

З методологічної точки зору аналіз відхилень базується на певному алгоритмі, який дозволяє встановити розбіжність (додатну чи від'ємну) між запланованою величиною прибутку та фактичним його значенням.

Розрахунок відхилень доволі ускладнений, зважаючи на відсутність єдиної формалізації розрахункових алгоритмів, необхідність запам'ятовування «вектору впливу» на результуючий показник (прибуток), розбіжності у трактуванні показників (в окремих формулах застосовується термін «плановий», в окремих «нормативний», необхідно відрізнити обсяг реалізації від обсягу випуску. І це лише перший щабель аналізу відхилень, якій в реальній практиці розгалужується на більш деталізовані показники. Так, відхилення за прямими витратами на матеріали за обсягом використання можуть розкладатись на відхилення за структурою матеріалів, та їх кількістю.

Відхилення за продуктивністю праці, у свою чергу, розкладаються на відхилення за структурою трудозатрат, за часом простою та відхилення з виробітку.

Відхилення за продуктивністю праці, у свою чергу, розкладаються на відхилення за структурою трудозатрат, за часом простою та відхилення з виробітку. Вплив зміни обсягу реалізації може бути оцінений з точки зору зміни асортименту продукції, та кількісної структури окремих номенклатурних одиниць. Крім того, розглядають планові та операційні відхилення, у розрахунку яких також є свої особливості.

На увагу заслуговує й відхилення постійних виробничих накладних витрат, у методології розрахунку якого є суттєва відмінність від решти показників: інтегроване його

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

значення розкладається на складові в інший спосіб: не як сума часткових відхилень, що у підсумку дає умовно кажучи, «факт мінус план», а за таким підходом:

$$\begin{array}{l} \text{Надмірне /недостатнє} \\ \text{поглинення постійних накладних} \\ \text{витрат} \end{array} = \begin{array}{l} \text{«факт – план» + відхилення за} \\ \text{обсягом} \end{array}$$

І якщо при збільшенні обсягу виробництва та реалізації витрати будуть зростати, що спричинятиме локальне негативне відхилення від запланованого прибутку, то в розрахунку відхилення ПВНВ за обсягом навпаки: зростання обсягу виробництва спричинятиме позитивне відхилення, а зменшення – негативне. З економічної точки зору це абсолютно логічно: постійні накладні витрати будуть розподілятися на більшу кількість виробленої продукції, зменшуючи навантаження на одиницю продукції. Але таке трактування значення відхилення вирізняється з-поміж інших показників.

Зважаючи на означене, нами зроблена спроба пояснити аналіз відхилень з позицій класичного факторного аналізу, інструментарій якого більш прозорий та універсальний. У виведенні формул використовувався метод абсолютних різниць. Результати виведення наведено у табл. 1

Таблиця 1

Розрахунок відхилень за методом абсолютних різниць

	Складова витрат	Формула розрахунку витрат	Формула розрахунку відхилення
$\Delta c \cdot Q_1$, (у формулах не зазначено знак «-», але про нього слід пам'ятати)	витрати на матеріали	$Q \cdot m \cdot p_m = M \cdot p_m$	
		- за ціною	$\Delta p_m \cdot M_1 = \Delta p_m \cdot Q_1 \cdot m_1$
		- за обсягом використання	$\Delta M \cdot p_{m0} = (Q_1 \cdot m_1 - Q_1 \cdot m_0) \cdot p_{m0}$
	витрати на оплату праці	$Q \cdot t \cdot p = T \cdot p$	
		- за ставкою (розцінкою)	$\Delta p \cdot T_1 = \Delta p \cdot Q_1 \cdot t_1$
		- за продуктивністю	$\Delta T \cdot p_0 = (Q_1 \cdot t_1 - Q_1 \cdot t_0) \cdot p_0$
	ЗВНВ (у відповідності до витраченого часу)	$Q \cdot t \cdot p' = T \cdot p'$	
		- за витратами (ціною)	$\Delta p' \cdot T_1 = \Delta p' \cdot Q_1 \cdot t_1$
		- за ефективністю	$\Delta T \cdot p'_0 = (Q_1 \cdot t_1 - Q_1 \cdot t_0) \cdot p'_0$
ПВНР (за ставкою розподілу)	$Q \cdot k_F$		

де m – кількість матеріалу на одиницю продукції;

p_m – ціна одиниці матеріалу;

M – витрати матеріалу на випуск;

t – кількість затраченого часу на випуск одиниці продукції;

p – ставка оплати однієї години робочого часу;

T – витрати часу на випуск

p' – ставка оплати години робочого часу для розподілу змінних виробничих накладних витрат.

У табл. 1 занесені наведені формули (без невиробничих витрат), і при порівнянні класичного методу аналізу відхилень і методу абсолютних різниць факторного аналізу можна побачити, що вони забезпечують тотожні результати на кожному етапі, за

виключенням іншого підходу до розрахунку впливу зміни постійних виробничих накладних витрат.

Література:

1. Голубовський Л. Аналіз сучасних методів управління витратами / Л. Голубовський // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 187-192.

УДК 35.078

**У. В. РОСОЛА,
О. А. РОСОЛА**

Мукачівський державний університет

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Одним із суб'єктів, що діють на фінансовому ринку, є держава. Як і інші суб'єкти (наприклад, підприємства або домашні господарства), держава виступає як одержувач і постачальник капіталу. Однак, на відміну від інших суб'єктів, держава також виконує роль регулятора та наглядача цього ринку на фінансовому ринку. Законодавче регулювання впливає на принципи функціонування фінансового ринку в даній країні. Некомпетентне формування цих принципів гальмує розвиток фінансового ринку. Правильне ставлення держави до фінансового ринку підтримує розвиток цього ринку.

Економісти багато років намагаються визначити, що означає цей термін - правильне ставлення держави.

Розвиток ефективно діючого фінансового ринку, здатного мобілізувати та перерозподіляти інвестиційні ресурси і є найважливішим завданням регулювання національної економіки. З огляду на це, важливим є створення ефективного механізму державного регулювання фінансового ринку, який покликаний забезпечити стабільність та розвиток цієї сфери [1, с. 17].

Світова фінансова криза ХХІ століття змусила багатьох фінансових установ зіткнутися з проблемою краху. Деякі з них обвалилися, а деякі отримали державну підтримку у вигляді, наприклад, фінансування або відкритих кредитних ліній. Державні установи, які підтримуються державними органами, – це установи, що мають велику частку в активах фінансового сектора в даній країні. Ці установи називають «системно важливими установами». Державні органи побоювалися, що їхній крах спричинить тотальний крах фінансового ринку в даній країні, тому вони вирішили їх підтримати.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>